

2023. augusztus 21.

© Összeállította: Illés Eszter eszter.illes@gmail.com

Bacher Béla (Budapest, 1890. VI. 24. – Budapest 1960. III. 4.)

jogász, muzeológus, művészettörténész, fordító, szerkesztő

Édesanyja Schossberger Hermina

1940 Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem, jogi doktorátus

1950 ELTE muzeológia oklevél

1951-1953 Múzeumok és Műemlékek Országos Központja

1953-1960 Szépművészeti Múzeum muzeológus, tudományos titkár, *Szovjet Művészet* című lap szerkesztője

1956-1960 Szépművészeti Múzeum modern szoborgyűjteményt gondozta

I. Monográfiák

1954

*Verescsagin. Budapest: Művelt Nép; Szikra Nyomda, 1954. 136 p. 30 t.

Ismerteti:

***Aradi** Nóra *Művészettörténeti Értesítő* IV. 1955. 1. sz. 165-166. p.

Dobai János: Bacher Béla: *Verescsagin* (Művelt Nép Könyvkiadó, 1954.) *Szabad Művészet* VIII. 1954. XI., 8. sz. 383-336. p.

1960

*Orosz szobrászat. Budapest: Képzőművészeti Alap; Athenaeum Nyomda, 1960. 271 p. ill.

Ismerteti:

***Artner** Tivadar *Népszabadság* 1969. VIII. 13.

Csap Erzsébet: Bacher Béla: *Orosz szobrászat*. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata 1960. *Művészet* II. 1961. III. 3. sz. 47-48. p. 1 ill.

***d.m.** *Magyar Nemzet* 1960. VI. 5.

***Gyöngyösi** Nándor *Ország Világ* 1960. VI. 1. ill.

***-o-** *A Könyvtáros* X. 1960. 7. sz. 559. p.

***Scheiber** Mária *Művészettörténeti Értesítő* IX. 1960. 4. sz. 319-320. p.

*Bulletin 19. 1961. 137. p.

II. Cikkek folyóirat és tanulmánykötetek

1928

*Budapest Székesfőváros képzőművészeti vásárlásai az elmúlt két évben. *Magyar Művészet* 1928. 399. p.

1954

**Verescsagin és a korabeli magyar műkritika. Művészettörténeti Értesítő* III. 1954. 1. sz. 148-159. p. ill.

**Quelques nouvelles données sur les rapports entre Verechtchaguine et la Hongrie = Újabb adatok Verescsagin magyarországi kapcsolatairól. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 5. 1954. 63-68., 123-125. p. ill.

**Az orosz szobrászat haladó hagyományai. Természet – Társadalom* CXIII. 1954. 5. sz. 288-291. 7 ill.

1955

*Tarasz Sevcenko és az ukrán kultúra. *Képzőművészeti és Iparművészeti Tudósító* V. 1955. 12. 1-9. p.

1956

*A Szépművészeti Múzeum jubileuma. *Múzeumi Híradó* 1956. 3. 147-149. p.

1959

*L'exposition permanente de Sculpture Moderne = A Modern Szoborgyűjtemény állandó kiállítása. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 14. 1959. 95-96. 151-152. p.

*Un nouveau document relatif à l'histoire du portrait de Szinyei par Wilhelm Leibl = Újabb adat Wilhelm Leibl Szinyei-portrójának történetéhez. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 15. 1959. 65-67. 101-102. p. ill.

III. Előadások kéziratai, kiadatlan kéziratok

IV. Könyvismertetések

?**Bacher, E.**: István Genthon: Die grosse Zeit der neuen französischen Malerei. Corvina Verlag, Budapest 1964. *Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege*, Wien XXI. 1967. Heft 1. 61. p. Forrás: Bedő, 1967.61.p.

V. Kiállítás-rendezések, katalógusok, Szépművészeti Múzeum

Katalógus:

Verescsagin –emlékkiállítás. A művész alkotásainak reprodukcióiból és Magyarország kapcsolatainak dokumentációs anyagából.* [katalógus]: **Bacher Béla. Budapest: Országos Szépművészeti Múzeum, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata; Egyetemi Nyomda, 1954. 15 p. ill.

Budapest 8/8.coll.10=85180

Budapest, Művészeti Szövetségek Háza. 1954. IV. 30.

1956

A Szépművészeti Múzeum története. A Szépművészeti Múzeum 50. évfordulója alkalmából rendezett jubileumi kiállítás (műtárgyak és dokumentáció, a „Múzeumi napok” rendezvény keretében

A dokumentációt gyűjtötte: **Bacher Béla**

1956. X. 6. – 1957. VIII. 1.

Megnyitotta: **Jóború Magda**

Meghívó: 2 lev.

A Szépművészeti Múzeum 1906 – 1956. Szerkesztették: **Pogány Ö. Gábor, Bacher Béla**. Budapest: Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata; Kossuth Nyomda, 1956. 260,6 p. 44 szövegközti ill., 337 t.

Tárgyfelvételek: **Petrás István**

Lektorok: **Genthon István, Oroszlán Zoltán, Radocsay Dénes, Zádor Anna**

Felelős szerkesztő: **Havas Lujza**

9437/d=15091

Tartalma:

Bacher Béla: Szépművészeti Múzeum története. 5-48. p. 12 ill.

Ybl Ervin: A Szépművészeti Múzeum palotája. 49-59. p. 6 ill.

Szilágyi János György: Az Antik Osztály. 60-86. p. 3 ill.

Pigler Andor: A Régi Képtár. 87-112. p. 6 ill.

Balogh Jolán: A Régi Szobor Osztály. 113-130. p. 6 ill.
Radocsay Dénes: A Régi Magyar Osztály. 131-143. p. 1 ill.
Vayer Lajos: A Grafikai Osztály gyűjteményei. 144-156. p. 2 ill.
Vayer Lajos: A Külföldi rajz- és metszetgyűjtemény. 156-159. p.
Pataky Dénes: Magyar rajzgyűjtemény. 160-161. p.
Pataky Dénes: Magyar metszetgyűjtemény. 161-163. p.
Rajnai Miklós: Az Új Magyar Képtár. 164-191. p. 4 ill.
Meller Péter: A Modern Szoborgyűjtemény. 192-209. p. 3 ill.
Genthon István: A Modern Külföldi Képtár. 210-217. p. 1 ill.
Aggházy Mária: A Szépművészeti Múzeum Könyvtára és egyéb segédgyűjteményei. 218-226. p.
Benkő Viktorné: A Szépművészeti Múzeum kiadványai. 227-248. p.
A Szépművészeti Múzeum tudományos apparátusa 1956. június 1-én. 249. p.
Képek jegyzéke. 251-261. p.
Képek. 337 t.

Forrás:

Pigler Andor: *Jelentés a Szépművészeti Múzeum 1956 évi tervének teljesítéséről.* 1957. I. 29. Kézirat. 16-17. p.

SzM Könyvtár/Adattár – Irattár.x

Pigler Andor: *Jelentés a Szépművészeti Múzeum 1957. évi tervének teljesítéséről.* Kézirat. 1958. I. 14. Melléklet [4.] p.

SzM Könyvtár/Adattár – Irattár

Ismerteti:

Most jelent meg. *Érdekes Újság* II. 1957. V. 4. [20.] p. 1 ill. [szöveges, képes könyvhirdetés]

***Bacher** Béla: A Szépművészeti Múzeum jubileuma. *Múzeumi Híradó* 1956. 3. 147-149. p.

Dutka Mária: Különös nyitány avagy tudományos intézmények-e a múzeumok? *Magyar Nemzet* XII. 1956. X. 9. kedd 238. sz. 7. p. [a jubileumi ünnepség kapcsán a kutatóintézetek bérezéséről]

626/2011.OSzK.x

Farkas Zoltán: Szépművészeti Múzeumunk és Európa. *Magyar Nemzet* XII. 1956. X. 18. csütörtök 246. sz. 7. p.

100/2011.02.28.OSzK.x; 623/2011.OSzK.x

Farkas Zoltán: A Szépművészeti Múzeum. 1906-1956. Budapest, 1956. A Képzőművészeti Alap kiadóvállalata. *Művészettörténeti Értesítő* VI. 1957. 4. sz. 333-335. p.

Gerlőtei, Eugen: Bilanz der Kunstverluste in Budapest. *Weltkunst*, München XXVII. 1957. IV. 1. Nu. 7. 8-9. p. 5 ill.

Gerszi Teréz: L'histoire du Musée des Beaux-Arts = Az Országos Szépművészeti Múzeum története. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 10. 1957. 62-65., 104-106. p.

Az ötvenéves Szépművészeti Múzeum kincseiből. *Művelt Nép* VII. 1956. IX. 23. 39. sz. 3. p. csak a 3 ill.

933/2012.OSzK.x

Az ötvenéves... *Művelt Nép* VII. 1956. IX. 30. 40. sz. 2. p.

[A múzeum alapításáról, építéséről]

622/2011.OSzK.x

Modern Külföldi Szoborgyűjtemény*. A kiállítást rendezte és bevezető tanulmány: **Bacher Béla. Budapest: Szépművészeti Múzeum, 1958. 22 p., 10 t. (Az O. Szépművészeti Múzeum állandó kiállításainak ismeretterjesztő katalógusa, 2.)

Rendezte: Bacher Béla

Barokk Csarnok. 1958. IX. 6.

Budapest 8/8.coll.8=85178

A Modern Külföldi Szoborkiállítás megnyílt. Szépművészeti Múzeum Hősök-tere

Kisplakát. Felelős kiadó: Solymár István. Nyomta a Magyar Nemzeti Múzeum – Történeti Múzeum Rotaprint üzeme. [Grafikus, év jelzés nélkül]

SzM Könyvtár / adattár 1 db kisplakát 23,1x16 cm PDF

Forrás:

Pigler Andor: *1957, 1958, 1959 évi munkajelentés és statisztika*. Kézirat. 1958. I. 8. SzM Könyvtár/Adattár – Irattár.x

Pigler Andor: *Jelentés a Szépművészeti Múzeum 1958. évi munkatervének teljesítéséről*. 1959. I. 3. Kézirat. 33. p. SzM Könyvtár/Adattár – Irattár.x

Ismerteti:

(b. p.): A modern szobrászat kiállítása. *Népszava* LXXXVI. 1958. IX. 5. péntek 209. sz. 4. p.

610/2011.OSzK.x

Cs. M.: A Szépművészeti Múzeum új kiállítása. *Esti Hírlap* III. 1958. IX. 12. péntek 214. sz. 2. p.

611/2011.OSzK.x

Henszlmann Lilla: Modern külföldi szobrok kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. *Műterem* I. 1958. XI. 11. sz. 14-17. p. 4 ill.

[Kovács Éva]: Megnyílt a modern külföldi szoborkiállítás a Szépművészeti Múzeumban. *Népszabadság* XVI. 1958. IX. 7. vasárnap 212. sz. 9. p. 1 ill.

612/2011.OSzK.x

Oelmacher Anna: A Szépművészeti Múzeum Modern Külföldi Szoborgyűjteménye. *Magyar Nemzet* XIV. 1958. X. 5. vasárnap 235. sz. 9. p.

226/2013.OSzK.x

Új kiállításra készülnek a Szépművészeti Múzeumban. *Népszabadság* XVI. 1958. VIII. 3. vasárnap 183. sz. 10. p. 5 ill.

613/2011.OSzK.x

VI. Folyóirat, sorozat szerkesztések, fordítás, bibliográfia

1953 – 1960 *Szovjet Művészettörténet* Budapest: Szépművészeti Múzeum

c1953

***Grabar, S.E. – Kemenov, V. S.**: *Harc a burzsoá művészet és művészetelmélet ellen*. Fordította: **Bacher Béla**. Budapest: Sokszorosítás, 1953. 149 p.

***Kuznyecova**: *Az amerikai festészet és művészeti kritika az imperialista reakció szolgálatában*. Fordította: **Bacher Béla**. Budapest: sokszorosítás, 1953. 44 p.

***Stasov, V.V.**: *Az orosz művészet huszonöt éve*. Bevezeti: **Bacher Béla**. Budapest: 1953. Ismerteti:

Németh Lajos: Sztaszov: Az orosz művészet huszonöt éve (Művelt Nép 1953). *Társadalmi Szemle* VIII. 1953. VII-VIII. 7-8. sz. 772-775. p

1954

***Kaufman, R.S.**: *A szovjet tematikus festészet 1917-től 1941-ig*. Fordította: **Bacher Béla**. Budapest: 1954.

1955

A magyarra fordított szovjet művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Magyar szerzők tanulmányai, cikkei és sajtóközlemények a szovjet és a forradalom előtti orosz művészet köréből.* Összeállította: **Bacher Béla. In: **Nerodivn, G.**: *Művészetelméleti tanulmányok*. Budapest: 1955. kötet melléklete

***Nyedosivin, G.**: Fordította: **Doroghy Miklós**. A magyarra fordított szovjet művészeti irodalom bibliográfiáját összeállította: **Bacher Béla**. Budapest: Képzőművészeti Alap; Egyetemi Nyomda, 1955. 241 p. (Művészetelméleti tanulmányok)

Ismerteti:

Czobor Ágnes G. Nyedosivin: Művészetelméleti tanulmányok. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata. In: Irodalmi tájékoztató. *A Könyv* melléklete V. 1955. VII. 7. sz. 111.

p.

171/2014OSzK.KI.x

***Pogány Ö.** Gáborné *Szabad Művészet* X. 1956. 3. sz. 153-156. p.

[**Stasov**], Sztaszov V[ladimir] V[asiljevič]: *Orosz művészet. A XIX. század második felének festészete. Válogatott tanulmányok és kritikák a „Vándorkiállítási Társaság”-ról.*

Szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta: **Bacher Béla**. Budapest: Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata; Szikra Nyomda, 1955. 223 p., [36] t.: 41,113 ill.

Eredeti cím: *Russkoe iskusztvo – Izbrannye sočineniâ – Stat’i i zametki*. Moskva, 1950-1952. Festők életrajza: 201-220. p.

Fordította: **Dobai János**

A fordítást ellenőrizte, jegyzetekkel és névmutatóval ellátta: **Bacher Béla**

Felelős szerkesztő: **N. Ujvári Magda**

9270=00096516

Ismerteti:

Czobor Ágnes: V. V. Sztaszov: Orosz művészet. Képzőművészeti Könyvkiadó. In: *A Könyvbarát* irodalmi tájékoztatója. *A Könyvtáros* VI. 1956. II. 2. sz. 153-154. p.

172/2014OSzK.KI.x

1956

A Szépművészeti Múzeum 1906 - 1956. Szerkesztették: **Pogány Ö. Gábor**, **Bacher Béla**. Budapest: Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata; Kossuth Nyomda, 1956. 260,6 p. 44 szövegközti ill., 337 t.

Tárgyfelvelelek: **Petrás István**

Lektorok: **Genthon István**, **Oroszlán Zoltán**, **Radocsay Dénes**, **Zádor Anna**

Felelős szerkesztő: **Havas Lujza**

9437/d=15091

Tartalma:

Bacher Béla: Szépművészeti Múzeum története. 5-48. p. 12 ill.

Ybl Ervin: A Szépművészeti Múzeum palotája. 49-59. p. 6 ill.

Szilágyi János György: Az Antik Osztály. 60-86. p. 3 ill.

Pigler Andor: A Régi Képtár. 87-112. p. 6 ill.

Balogh Jolán: A Régi Szobor Osztály. 113-130. p. 6 ill.

Radocsay Dénes: A Régi Magyar Osztály. 131-143. p. 1 ill.

Vayer Lajos: A Grafikai Osztály gyűjteményei. 144-156. p. 2 ill.

Vayer Lajos: A Külföldi rajz- és metszetgyűjtemény. 156-159. p.

Pataky Dénes: Magyar rajzgyűjtemény. 160-161. p.

Pataky Dénes: Magyar metszetgyűjtemény. 161-163. p.

Rajnai Miklós: Az Új Magyar Képtár. 164-191. p. 4 ill.

Meller Péter: A Modern Szoborgyűjtemény. 192-209. p. 3 ill.
Genthon István: A Modern Külföldi Képtár. 210-217. p. 1 ill.
Aggházy Mária: A Szépművészeti Múzeum Könyvtára és egyéb segédgyűjteményei. 218-226. p.
Benkő Viktorné: A Szépművészeti Múzeum kiadványai. 227-248. p.
A Szépművészeti Múzeum tudományos apparátusa 1956. június 1-én. 249. p.
Képek jegyzéke. 251-261. p.
Képek. 337 t.
Ismerteti:
Farkas Zoltán: A Szépművészeti Múzeum. 1906-1956. Budapest, 1956.
Művészettörténeti Értesítő VI. 1957. 4. sz. 333-335. p.
Gerszi Teréz: L'histoire du Musée des Beaux-Arts = Az Országos Szépművészeti Múzeum története. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 10. 1957. 62-65., 104-106. p.

1958

*Tretjakov Képtár. Budapest: Képzőművészeti Alap, 1958?
Szerkesztés

1963

Repin válogatott művészeti írásai*. Fordította: **Elbert János. Budapest: 1963. 284 p.
Vayer Lajos?

Művészeti lexikon, Budapest: Akadémiai Kiadó, 1964
munkatársa volt, 120 címszót írt

1973

Sztaszov, Vlagyimir Vasziljevics: Repin: Hajóvontatók. In: *Képek és nézők*. [összeállította]
Kampis Antal, **Németh Lajos**. Budapest: Gondolat Kiadó; Kossuth Kiadó, 1973. 178-179.
248. p. 3 ill.
13071=00082068

VII. Róla szóló irodalom, interjúk, lexikon-szócikk, adattárak

Lexikon, kézikönyv

2002

Illés Eszter: Bacher Béla. In: *Magyar múzeumi arcképcsarnok. Életrajzok a magyar múzeumügy történetéből*. Készült gróf Széchenyi Ferencnek a Magyar Nemzeti Múzeum alapítására tett felajánlása kétszázadik évfordulóján ... a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület és a Tarsoly Kiadó közös gondozásában. Főszerkesztő: **Bodó Sándor**, **Viga Gyula**. Szerkesztő: **Élesztős László**. Budapest: Pulszky Társaság; Tarsoly Kiadó, 2002. 28-29. p.

ISBN 963-86222-4-5

https://library.hungaricana.hu/hu/view/PulszkyTarsMME_Konyvek_2002_MagyarMuzeumiArckepcsarnok/?pg=46&layout=s&query=Bacher%20B%C3%A9la

Írások, megemlékezések

1960

Pro memoria. Március 4-én, 70 éves korában elhunyt Bacher Béla művészettörténész, ...
Művészet I. 1960. VIII., 1. sz. 37. p.

In Memoriam. Bacher Béla, 1890-1960. *Szovjet Művészettörténet* XV. 1960. 123. p.

1961

*Bacher Béla. *Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux-Arts* 18. 1961. 101. 151. p.

Internetes adatbázisok:

Bacher Béla. In: *Magyar életrajzi lexikon*. 1000-1990. Főszerkesztő: **Kenyeres** Ágnes.

Közreadja a Magyar Elektronikus Könyvtár <http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/>

Kozák Péter: Bacher Béla művészettörténész. In: *Névpont*, 2013

<http://nevpont.hu/view/490>